

سرشناسه: نصرالهی - غلام - ۱۳۵۵
عنوان و نام پدید آور: درآمدی بر حاشیه نشینی و امنیت اجتماعی / مولف: غلام نصرالهی
مشخصات نشر: تهران - انتشارات بیشه - ۱۳۹۱
مشخصات ظاهری: یک جلد - ۱۴۶ ص
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۱۲-۸۸-۱
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: حاشیه نشینی
موضوع: حومه ها و حومه نشینی
موضوع: امنیت داخلی
رده بندی کنگره: ۱۳۹۱/۶۵۴/۵۱/HT۳
رده بندی دیویی: ۳۰۱
شماره کتاب شناسی ملی: ۳۹۸۹۴۴۱

انتشارات بیشه

عنوان: درآمدی بر حاشیه نشینی و امنیت اجتماعی

مولف: غلام نصرالهی

ناشر: بیشه

نوبت چاپ: اول، بهمن ماه ۱۳۹۱

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

صفحه آرای: مرتضی کریمی، محسن قربانی

ویراستاری: کیان نصرالهی، مجید محمد ولی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۱۲-۸۸-۱

قیمت: ۴۵۰۰۰ ریال

مرکز پخش: تهران - میدان انقلاب - خیابان کارگر جنوبی - خیابان روانمهر - کوچه دولتشاهی - پلاک ۱ طبقه ۱

- واحد ۴ - انتشارات بیشه (رایانه کتاب فاضل) تلفن: ۰۹۱۳۱۹۷۹۹۷۰ - ۶۶۹۶۳۷۹۵ - ۶۶۹۵۴۰۱۸

تقدیم به:

شهدا، مجاهدان فی سبیل الله که همواره سیر و سلویشان همیشه رهنمود تلاش و پویایی در زندگی بوده و در خاطر می ماند. اهداء به پدر و مادر عزیزم، پدری که بهترین مشوق و پیر و مرشد دوران جوانیم در تحصیل و کسب مدارج علمی بوده است و مادر بزرگواری که نگاهش پر از محبت و دعایشان همواره شامل حال بنده حقیر گردید و همچنین از همسر و فرزندان عزیزم که فضای مشحون از آرامش و مطالعه و سرشار از صفای زندگی را و امداد گذشت تک تک آنها هستم، سپاس می گذارم و از برادر و خواهرانم که همواره مرا در انجام این اثر رهین بزرگواری و تشویق نموده اند، تقدیر می نمایم.

غلام نصرالهی

آذرماه - ۱۳۹۱

فهرست مطالب

..... پیشگفتار ۱۰

فصل اول

..... تعاریف، تاریخچه و درامدی بر حاشیه نشینی: ۶

..... ویژگی مناطق حاشیه نشینی ۲۰

..... تاریخچه حاشیه نشینی در ایران ۲۵

..... حاشیه نشینی در جهان ۳۵

..... بررسی مفهوم حاشیه نشینی ۳۶

..... بررسی تعاریف حاشیه نشینی ۴۰

..... علل بروز حاشیه نشینی ۴۳

..... نظریات مرتبط با علل حاشیه نشینی ۴۷

..... پیامدهای زیستی حاشیه نشینی در ایران ۵۳

فصل دوم

- ۵۶..... حاشیه نشینی یک چالش اجتماعی
- ۶۴..... تاثیر حاشیه نشینی ها بر امنیت شهری
- ۶۸..... نظریه های حاشیه نشینی
- ۶۸..... دیدگاه های هالیبرالیستی
- ۶۹..... دیدگاه های ساختارگرایان

فصل سوم

- ۷۳..... تاثیر حاشیه نشینی در وقوع جرم
- ۷۴..... مفهوم موضوعی حاشیه نشینی
- ۷۹..... جهات تاثیرگذار محیط زندگی بر ارتکاب جرایم
- ۸۲..... اعمال مجرمانه یا بزهکارانه در مناطق حاشیه نشینی
- ۸۲..... اعمال مجرمانه یا بزهکارانه قبل یا در حین شکل گیری حاشیه نشینی
- ۸۵..... اعمال مجرمانه یا بزهکارانه در بعد از شکل گیری حاشیه نشینی

فصل چهارم

امنیت اجتماعی ۹۱

سطوح امنیت اجتماعی ۹۸

امنیت و نظم ۹۹

برخی از نظریه های امنیت اجتماعی (جامعه ای) ۱۰۲

مفهوم شناسی امنیت ۱۱۰

امنیت و اقسام آن ۱۱۴

امنیت نظامی ۱۱۹

امنیت زیست محیطی ۱۲۰

امنیت اجتماعی محله محور ۱۲۱

رویکرد های مختلف نسبت به امنیت ۱۲۲

رویکرد امنیت منفی ۱۲۲

رویکرد امنیت مثبت ۱۲۴

رویکرد امنیت مدرن ۱۲۵

۱۲۶.....فتمان فرامردن.....

۱۲۷.....ویکرد انفصالی به امنیت.....

۱۲۸.....ویکرد اسلام به امنیت.....

۱۳۰.....ویکرد روانشناختی امنیت.....

۱۳۱.....عوامل موثر بر احساس امنیت.....

۱۳۲.....زمینه های استقرار امنیت.....

فهرست منابع

۱۳۵.....منابع و مآخذ.....

پیشگفتار

حاشیه نشینی در شهرهای بزرگ (مترو پلیس یا مادر شهر) و ابر شهر (مگالوپلیس) یکی از پدیده های رایج و مرسوم جهان امروزی محسوب گردیده که عملاً اکثر شهرهای بزرگ دنیا به خصوص در کشورهای در حال توسعه و کشورهای جهان سوم را با این پدیده مواجه نموده است. بطوریکه توزیع نا مناسب و ناعادلانه امکانات، اختلاف نسبی درآمد در بین طبقات پایین و بالای جامعه که منجر به ایجاد شکل دو قطبی (شمال شهر و جنوب شهر) در شهرهای بزرگ شده است، برخورداری نسبی طبقه متوسط به بالا جامعه از امکانات موجود و درآمد قابل قبول آنان و برخی عوامل دیگر اقتصادی و اجتماعی، سبب گردیده تا این شهرها مورد توجه مردم ساکن سایر نقاط کشور علی الخصوص، مناطق نزدیک به این شهرها قرار گرفته و علت جذابیت های مذکور، این افراد به طمع برخورداری از امکانات و درآمد مناسب و همچنین تغییر و بهبود وضعیت زندگی، از مناطق آبا و اجداد خود خارج و به سمت شهرهای بزرگ مهاجرت نمایند. از آنجاییکه در اکثر مواقع، سرعت هجوم و کوچ جمعیت مهاجر که منجر به افزایش سر جمعیت کلان شهرها می گردد، تناسب منطقی با سرعت ایجاد زیر ساخت و شرایط لازم برای جذب این حجم از افراد مهاجر نداشته و عملاً شهر توانا پذیرش، جذب و سازماندهی این همه مهاجر و همچنین ازدیاد طبیعی

جمعیت ساکن شهر، ناشی از زاد و ولد ساکنین آن را ندارد، که در این بین عمده دلیل آن نبود فضای سکونت و اماکن با کاربری مسکونی در شهرها می باشد. لذا به طور منطقی و بر اساس معیارها و مولفه های موجود در علم اقتصاد، افزایش تقاضای خرید، و اجاره مسکن و کمبود آن، موجب افزایش قیمت واحدهای مسکونی و همچنین اجاره بهاء گردیده و با توجه به اینکه مهاجران و نیز افراد طبقه پایین جامعه به جهت ناچاری و انواع محرومیت ها اثر این افزایش قیمت ها قادر به تامین مسکن مناسب در داخل شهرهای بزرگ نمی باشند، به ناچار و به مرور زمان جهت تهیه نیاز اولیه و مسکن به مناطق بیرونی و حاشیه شهر منتقل و با خرید اراضی کشاورزی و موقوفه و ... بدون در نظر گرفتن تبعات امنیتی و اجتماعی و رعایت حداقل اصول ایمنی و استانداردهای شهرسازی، با تغییر کاربری اراضی، اقدام به ساخت و احداث بناهای مسکونی، تجاری، صنعتی غیر مجاز نموده و با خواسته علاوه بر بروز ناامنی ها که برگرفته از فاصله نامناسب و ناهمگون توسعه اقتصادی، فرهنگی، علمی، آموزشی، رفاهی و ... میان شهرهای بزرگ با شهرهای کوچک است، سه پدیده و معضل نخ نما شده اجتماعی (آلونک نشینی، جاشبه نشینی، ساخت و سازهای غیر مجاز) را نیز به وجود می آورند، که تعاریف و مفاهیم هر کدام در مباحث فصل های آتی کتاب مطرح خواهد شد. در هر صورت کتابی که پیش روی شماست، حاصل مدتی تحصیل، آموزش و تدریس در رشته مدیریت و ایامی ماندگار در عرصه خدمت (صف، ستاد) به شهروندان

می باشد. فلذا در حد مقدورات و بضاعت علمی تلاش شده است تا آنچه دغدغه و نیاز امروز سازمانهای شهری و خصوصاً فراگیران رشته های علمی اجتماعی، خاصه جامعه شناسی و... می باشد، در قالب نوشتاری موجز و کوتاه در چهار فصل عرضه شود. طرح عنوان و قالب بندی سرفصل مطالب به گونه ای است که می شود در مدت زمان کوتاه آنها را مورد مطالعه قرار داد. علیرایحال هرگونه قصور و کاستی های این اثر را بر من ببخشایید و با ارائه رهنمودهای ارزشمند خود مرا در تکمیل و تکامل سایر آثار در دست اقدام یاری دهید.

در پایان یکبار دیگر لازم می دانم تا از زحمات و همکاری های صمیمانه همکاران، دوستان، اساتید، فرماندهان و مدیران که با حمایت های معنوی و علمی خود و نیز ارائه نقطه نظرات و تجربیات ارزشمندان در تدوین و انتشار این اثر بنده را از راهنمایی های خود بهره مند نمودند، تقدیر و تشکر نمایم، به همین دلیل از نکته سنجی و حمایت موثر و عنایت ویژه سردار حسین ساجدی نیز فرمانده محترم انتظامی تهران بزرگ و توجه و مشاوره های علمی جناب سرهنگ پاسدار غلامعلی کریمی معاون محترم هماهنگ کننده فاتب و نی حسن نظر و ترغیب جناب سرهنگ ستاد پرویز یعقوبی جانشین محترم معاونت عملیات ف. ا. تهران بزرگ و همچنین پیگیریهای ناظر و حامی محترم اثر جناب سرهنگ قاسم نوری معاون محترم تربیت و آموزش فاتب

مهم موثری در انجام این اثر علمی داشته اند، نهایت تشکر را دارم. از همکاری علمی و مساعی دوستان عزیزم استاد مصطفی راستینه رئیس محترم کمیته پیشگیری از آسیبهای اجتماعی و بهداشت روان جامعه، سرهنگ پاسدار رضا علی فرمانده محترم ناحیه مقاومت بسیج سید الشهداء (ع) سپاه اسلامشهر، و جنابان سرهنگ دکتر مصطفی براری، سرهنگ گرامند نیکبخت، سروان پاسدار علی اکبر جهانی نژاد فرمانده محترم حوزه مقاومت بسیج ۲۷۷ بوحمره شمالی سپاه اسلامشهر، حجت الاسلام و المسلمین مصطفی عشرتی معاون تربیت و آموزش ناحیه مقاومت بسیج سید الشهداء (ع) سپاه اسلامشهر، سید ابراهیم میراحمدی، سروان مجید محمد ولی، سروان رضا عباسی، محمد نوروزی، مهندس علی صادق بیگی، مهندس حسن نوروزی، مرتضی کریمی، کیان نصراللهی، جمشید صحرانورد، امیر جعفر خانلو، علی پندیده، رضا علیزاده، محسن قربانی و سایر عزیزان که در اعتلای دانایی، تنظیم و ویراستاری مطالب، آماده سازی و غنای این اثر مرایاری نموده اند و از هیچ خدمتی فرو گذاری نکردند سپاسگزاری می شود.

از مدیریت و دست اندرکاران محترم انتشارات بیشه که عهده دار مسئولیت انتشار این اثر شدند، کمال تشکر و قدردانی را دارم و از درگاه خداوند منا توفیق، سعادت و بهروزی را برای همگان مسئلت می نمایم .

اللهم وفقنا لما تحب و ترض

غلام نصر الهی